

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ 2019 – 2027

Za oblast prevence rizikového chování ve škole odpovídají:

Ředitel školy:	Ing. Tom Ristovský	588 110 351	ristovsky@oa-sumperk.cz
Zástupce ředitele:	Mgr. Ludmila Divišová	588 110 353	divisova@oa-sumperk.cz
Výchovná poradkyně:	Mgr. Hana Stromšíková	588 110 349	stromsikova@oa-sumperk.cz
Školní metodik prevence:	Mgr. Vladimír Láník	588 110 345	lanik@oa-sumperk.cz

Obsah

- I. Východiska pro zpracování školní preventivní strategie
- II. Oblasti primární prevence
- III. Analýza současné situace ve škole
- IV. Dlouhodobé cíle prevence rizikového chování a Sankční řád
- V. Přehled institucí a odborníků spolupracujících v oblasti prevence rizikového chování – Krizový plán

I. Východiska pro zpracování školní strategie prevence

Národní strategie 2019-2027 je základním strategickým dokumentem MŠMT, který tvoří/vytváří základní rámec politiky primární prevence rizikového chování v České republice. Tato strategie vychází z předchozí Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2013-2018 a navazuje na její vyhodnocení. Národní strategie 2019-2027 vymezuje základní pilíře politiky primární prevence, jimiž jsou:

- systém,
- koordinace,
- legislativa,
- vzdělávání,
- financování,
- monitoring, hodnocení a výzkum.

Hlavní funkce Strategie:

- stanovit základní rámec primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v České republice na období 2019-2027,
- informovat odbornou a laickou veřejnost o cílech a prioritách politiky primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže

Školní preventivní strategie vychází z dokumentu Národní strategie primární prevence 2019-2027: http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Strategie prevence kriminality na léta 2016 – 2020

ZÁKONY

- Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

VYHLÁŠKY

- Novela č. 412/2006 Vyhlášky **o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků** č. 317/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově **proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance**, č. j. 14 423/99-22
- Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k **prosazování rovnosti mužů a žen** ve výchovně vzdělávacím procesu ve školách a školských zařízeních (č.j. 12 908/2000-23)
- Metodický pokyn k **jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví**, č. j. 10 194/2002-14
(související normy: Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (platné znění od 1. 1. 2015 – více o ohlašovací povinnosti školy)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR **při prevenci a při vyšetřování kriminality** dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j. 25 884/2003-24 a s tím související Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. ve znění od 1. 6. 2015
- Metodický pokyn k **zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách** a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č. j. 37 014/2005-25
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k **řešení šikanování ve školách** a školských zařízeních (č. j. MŠMT 22 294/2013-1)
- Metodické doporučení k **prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21 291/2010-28** s účinností k 1. 11. 2010 a jeho přílohám, zaměřeným na oblasti, v nichž dochází ke konkrétním projevům rizikového chování (viz níže).

Tyto přílohy jsou manuálem pro postup školy při prevenci vzniku rizikového chování a při jeho výskytu. Každá jednotlivá příloha přesně charakterizuje daný projev rizikového chování, popisuje rizikové faktory jeho vzniku a doporučený postup jeho řešení.

II. Oblasti primární prevence

Specifická primární prevence zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

a) všeobecnou primární prevenci – jediným faktorem, který zohledňujeme, je věk cílové skupiny. Jedná se o běžnou populaci dětí - patří sem programy pro větší počet osob (třída či menší sociální skupina). Je plošná (např. besedy)

b) selektivní primární prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování. Zacílena je na skupiny osob. (př. zveme si někoho z centra)

c) **indikovanou primární prevencí**, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky. Koná se na odborném pracovišti.

Nespecifická primární prevence představuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech:

1. Návykové látky
2. Rizikové chování v dopravě
3. Poruchy příjmu potravy
4. Alkohol
5. Syndrom týraného dítěte
6. Školní šikanování
7. Kyberšikana
8. Homofobie
9. Extremismus a rasismus
10. Vandalismus
11. Zaškoláctví
12. Krádeže
13. Tabák
14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
15. Netolismus (závislost na virtuálních drogách – mobil, internet, počítačové hry, sociální sítě, virální videa, TV atp.)
16. Sebeпоškozování
17. Nová náboženská hnutí
18. Rizikové sexuální chování
19. Příslušnost k subkulturám
20. Domácí násilí
21. Hazardní hraní
22. Návykové látky

III. Analýza současné situace ve škole

Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Šumperk, Hlavní třída 31, je odborná škola obchodně podnikatelského zaměření. Byla založena již v roce 1945 a má tedy má více jak sedmdesátiletou tradici v přípravě absolventů na výkon obchodně podnikatelských činností ve výrobních a obchodních podnicích, ve státní sféře a veřejné správě, v peněžnictví a dalších službách. Většina absolventů pokračuje ve vzdělávání na vysokých školách nebo vyšších odborných školách.

Škola nabízí vzdělávání ve dvou oborech vzdělání:

Obchodní akademie (63-41-M/02) připravuje odborné pracovníky pro výkon širokého spektra ekonomických, obchodně podnikatelských, administrativních a organizačních činností ve všech typech organizací a pro další vzdělávání na vyšších odborných a vysokých školách. Cílem vzdělávání je vybavit žáky obecně použitelnými kompetencemi nezbytnými pro profesní uplatnění a celoživotní učení. Škola své absolventy připravuje tak, aby se v praxi rychle orientovali a zapracovali, aby se postupně dále specializovali a pružně se přizpůsobovali změnám v obchodně podnikatelské praxi. Absolvent obchodní akademie získává složením maturitní zkoušky úplné střední odborné vzdělání, které mu umožňuje ucházet se o vzdělávání na vysoké škole a vytváří podmínky pro získání oprávnění k podnikatelské činnosti.

Ekonomické lyceum (78-42-M/02) připravuje žáky pro studium ekonomických, popř. právních i humanitních směrů na vysokých a vyšších odborných školách. Cílem studijního oboru je vybavit žáky takovými kompetencemi, které jim usnadní adaptaci na požadavky vysokoškolského studia a ekonomických disciplín. Představuje další vzdělávací cestu pro značnou část středoškolské populace, která má hlubší zájem o ekonomické obory, je více teoreticky orientovaná a směřuje k vyššímu než středoškolskému vzdělání.

V každém ročníku je otevřena jedna třída obchodní akademie a jedna třída ekonomického lycea, tzn., že celkem v osmi třídách studuje cca 230 žáků. Ve škole vyučuje cca 22 pedagogických pracovníků. Jedná se tedy o školu s menším počtem žáků i pedagogů, jejíž výhodou je domácí atmosféra a rodinné prostředí, v němž se téměř všichni navzájem znají.

Příznivé sociální klima ve škole je jedním z předpokladů úspěšné prevence rizikového chování. Snahou vedení školy i všech pracovníků je zajistit žákům bezpečné pracovní prostředí, klidnou atmosféru bez stresu a obavy ze šikany, netolerance odlišností či xenofobie. Žáci mohou vznášet připomínky formou schránky důvěry či na studentských radách s ředitelem školy.

Projevy rizikového chování jsou u žáků naší školy ve srovnání s ostatními školami či učilišti poměrně málo časté, spíše ojedinělé. Jak vyplývá z anonymních anket pořádaných výchovnou poradkyní v prvních ročnících, pravidelně kouří jen velmi nízké procento žáků. Převážná většina žáků označuje svůj vztah k matce i otci jako velmi dobrý nebo většinou dobrý. I tento fakt – dobré

rodinné zázemí - hraje významnou roli při předcházení, případně řešení problémů rizikového chování. Mnoho žáků v dotazníku uvádí aktivní trávení volného času při sportu či jiných koníčcích.

K nejčastěji projednávaným projevům rizikového chování na škole patří pozdní omlouvání absence, zvýšená absence žáků zejména vyšších ročníků, což s sebou nese zpravidla zhoršení studijního prospěchu. V případě neomluvené absence jsou přijímána výchovná opatření v souladu s Metodickým pokynem k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10 194/2002-14 a v souladu se školním řádem, ve znění posledních předpisů.

Rizikovým prostorem ve škole by mohly být žákovské šatny v suterénu školy. Při odpovědném výkonu funkce hlavního i pomocného pedagogického dozoru během přestávek je však možné toto riziko výrazně eliminovat.

IV. Dlouhodobé cíle prevence rizikového chování a Sankční řád

Cíle ředitele školy:

- Věnovat pozornost optimalizaci sociálního a psychického prostředí školy, zvýšenou pozornost věnovat mládeži s problémovým vývojem a rizikovým chováním
- Podporovat vhodnými akcemi pro pedagogické pracovníky jejich informovanost o této problematice a vést je ke schopnosti pomoci
- Podporovat preventivní aktivity žáků v mimoškolní výchově
- Důsledně dbát na dodržování zákazu nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy a porušení tohoto zákazu považovat za hrubý přestupek proti školnímu řádu

Cíle školního metodika prevence:

- Metodicky vést pedagogické pracovníky školy, spolupracovat zejména s třídními učiteli při sledování vývoje sociálních vztahů mezi žáky a věnovat maximální pozornost všem signálům od dětí a rodičů, které by mohly vést k odhalení jakýchkoliv projevů rizikového chování či šikanování
- Podílet se na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalšího rizikového chování
- Spolupracovat s odborníky a konzultanty školského poradenského zařízení a odborem sociálně-právní ochrany dětí a mládeže
- Seznámit rodiče žáků prvních ročníků s úkoly výchovného poradenství, s Preventivním programem školy a Programem proti šikanování, nabídnout jim možnost pomoci a vzájemné spolupráce při řešení případných problémů

Cíle všech pedagogických pracovníků:

- Systematicky a nenásilně působit na žáky svými jednoznačnými postoji a vlastním osobním příkladem
- Podporovat vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu, občanskou, právní a etickou výchovu a formování správných postojů, hodnot a způsobů chování
- Věnovat náležitou pozornost zavádění výchovy ke zdravému způsobu života a její zásady aplikovat co nejvíce do celého života školy, zvyšovat odolnost mladistvých proto stresu, dlouhodobým frustracím a naučit je zvládat různé životní problémy a konflikty
- Věnovat pozornost rizikovým skupinám mládeže, zejména při podezření na zneužívání návykových látek a při projevech jiného rizikového chování (např. hráčství na automatech, šikanování, vandalismus, brutalita, rasismus, kriminalita, xenofobie apod.)
- Pokračovat v opatřeních ke snižování absence žáků a jejího řádného omlouvání

Veškeré informace týkající se práv a povinností žáků, zákonných zástupců dětí a nezletilých i zletilých žáků, sankce v případě porušení včetně výchovných opatření se vyskytující ve Školním řádu (odkaz viz níž).

V. Přehled institucí a odborníků spolupracujících v oblasti prevence rizikového chování

Základem úspěchu v prevenci rizikového chování žáků je spolupráce všech pedagogů, zejména třídních učitelů, s výchovným poradcem a školním metodikem prevence. Neméně podstatná je i spolupráce s rodiči žáků. Ti jsou již při první společné schůzce při nástupu žáků do školy požádáni ředitelem školy i výchovnou poradkyní, aby v případě jakýchkoli problémů neváhali okamžitě kontaktovat školu.

Mimo školu probíhá nejčastěji spolupráce s následujícími lidmi a institucemi:

- ***PPP a SPC Olomouckého kraje, pracoviště Šumperk, Husitská 12***
 - Mgr. Radka Roučová, vedoucí pracoviště PPP Šumperk – tel. 583 215 279, radka.roucova@ppp-sumperk.cz,
 - Mgr. Hana Prejdová, oblastní metodik prevence PPP Šumperk – tel. 583 215 279, hana.prejdova@ppp-sumperk.cz.
- ***Mgr. Petr Halama, psycholog, lektor, psychoterapeut***
 - prevence – tel. 773 93 48 51, petr.halama@seznam.cz - přednášky pro žáky 1. ročníků zaměřené na vztahy ve třídě a šikanu, metodické vedení školního metodika prevence, informační služby, přednášky: Jak se učit na SŠ atd. Komplexní nabídka preventivních programů jak pro učitele, tak žáky i rodiče.

- **Policie ČR, oblastní oddělení Šumperk, Havlíčkova 8, 787 90 Šumperk**

- tel. +420 974 779 329,
- konzultace v případě závažnějších problémů žáků
- e-mail: epodatelna.policie@pcr.cz
- su.skpv.ook.podatelna@pcr.cz

- **OSPOD Šumperk, Lautnerova 1**

Mgr. Jaroslav Člupný, vedoucí oddělení sociálně-právní ochrany dětí, Městský úřad Šumperk, tel. 583 388 907, mail: jaroslav.clupny@sumperk.cz

- výchovné problémy dětí a mládeže

Více informací, včetně kontaktu na jednotlivé sociální pracovníky, naleznete na webových stránkách města Šumperk - <https://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/odbory-mestskeho-uradu/soc/kontakt-na-pracovnika-socialne-pravni-ochrany-deti.html>.

- **PONTIS Šumperk o.p.s., 17. listopadu 630/6**

- Bc. Březinová Bohdana, ředitelka, mobil 777 716 030, brezinova.bohdana@pontis.cz
- Osoby závislé na drogách a alkoholu – Kontaktní a poradenské centrum Krédo, Temenická 1, Šumperk; - kontaktní osoba: Bc. Hana Pospíšilová, vedoucí, sociální pracovnice, tel. 583 550 235, 774 716 020, e-mail: k-centrum@pontis.cz, pospisilova.hana@pontis.cz.

- **Krajský školský koordinátor prevence pro Olomoucký kraj**

PhDr. Ladislav Spurný, 585 508 545, l.spurny@kr-olomoucky.cz
metodické vedení školního metodika prevence, informační služby

- PhDr. Svatopluk Morávek, klinický psycholog, 583 217 410, Erbenova 16, Šumperk
- PhDr. Ivana Petrželová, klinický psycholog, 583 223 502, Slovanská 1, Šumperk
- PhDr. Marie Totínová, klinický psycholog, 583 311 320, M. R. Štefánika 3, Šumperk
- Poradna pro rodinu Olomouckého kraje, Středisko sociální péče – Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím Olomouc, odloučené pracoviště Šumperk, Palackého 2, 583 213 141, 725 477 295, mail: ppr.sumperk@ssp-ol.cz

Linka bezpečí – linka Vzkaz domů 800 111 113 info@linkabezpeci.cz

Linka bezpečí – Rodičovská linka 840 111 234 info@linkabezpeci.cz

Odkazy na webové stránky:

http://www.oa-sumperk.cz/wp-content/uploads/2019/08/%C5%A0koln%C3%AD_%C5%99%C3%A1d_1_9_2019.pdf
<https://www.kr-olomoucky.cz/strategie-a-metodiky-v-oblasti-primarni-prevence-cl-398.html>
<http://www.alkoholik.cz>
<http://www.drogy-info.cz>
<http://www.dokurte.cz>
<http://www.minimalizacesikany.cz>
<http://www.odrogach.cz>
<http://www.podaneruce.eu>
<http://www.sananim.cz>
<http://www.seznamsebezpecne.cz>

V Šumperku dne 30. srpna 2023

Zpracoval: Mgr. Vladimír Láník

Ing. Tom Ristovský
ředitel školy